

W związku z dynamicznym rozwojem sytuacji spowodowanej epidemią koronawirusa (COVID-19), omawiamy kwestię zagrożenia niewypłacalnością polskich przedsiębiorców, w tym spółek, i związaną z tym odpowiedzialność spoczywającą na ich organach statutowych (członkach zarządu). Przedstawiamy także listę praktycznych środków niwelujących to zagrożenie.

Kryteria niewypłacalności przedsiębiorcy

Zgodnie z polskim prawem upadłościowym przedsiębiorcę uznaje się za niewypłacalnego, jeśli:

- utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych oraz jeśli opóźnienie w wykonaniu tych zobowiązań przekracza 3 miesiące
- jego zobowiązania przewyższają wartość jego majątku i taka sytuacja utrzymuje się przez okres dłuższy niż 24 miesiące.

Miej na uwadze obowiązki spoczywające na członkach zarządu

- Jeśli spółka spełnia kryteria niewypłacalności, organ ją reprezentujący, tj. zarząd, ma obowiązek złożenia wniosku o upadłość w ciągu 30 dni od chwili zaistnienia okoliczności dających podstawę ogłoszenia upadłości.
- Niedochowanie tego obowiązku może nieść ze sobą ryzyko ewentualnego pociągnięcia członków zarządu zarówno do osobistej odpowiedzialności cywilnej, jak i odpowiedzialności karnej.
- Zgodnie z polskim prawem upadłościowym członkowie zarządu ponoszą odpowiedzialność za szkody wyrządzone niezłożeniem wniosku o upadłość w terminie, o ile nie zostało wszczęte postępowanie restrukturyzacyjne, chyba że nie ponoszą winy.
- Ponadto, sąd może zakazać takim osobom, na okres od 1 do 10 lat, prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek lub w charakterze wspólników spółek cywilnych, a także zajmowania niektórych stanowisk, w tym zasiadania w radach nadzorczych lub w komisjach rewizyjnych.
- Co więcej, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu, którzy nie dochowali obowiązku złożenia wniosku o upadłość, odpowiadają solidarnie za zobowiązania spółki, chyba że niezłożenie wniosku nie nastąpiło z winy członków zarządu lub wierzyciele spółki nie ponieśli szkody mimo niezłożenia wniosku.

Niweluj ryzyko

1. Wydłuż terminy płatności

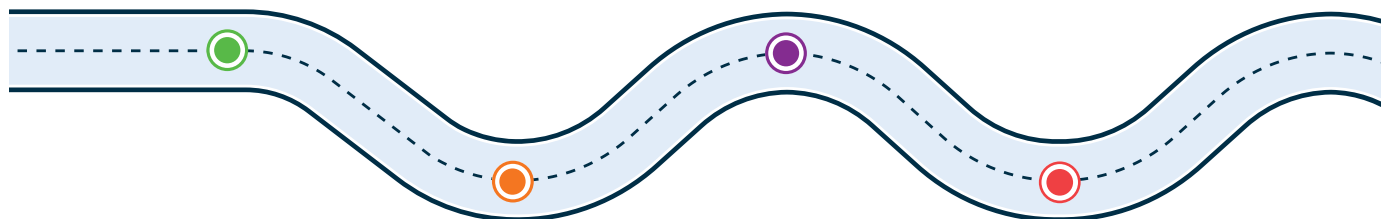
- Pozostawaj w dobrym, regularnym kontakcie z dostawcami, podmiotami świadczącymi na rzecz Twojej spółki usługi logistyczne, bankami i klientami końcowymi, komunikując im jakie podejmujesz działania i kroki w celu zapobieżenia negatywnemu wpływowi epidemii na Twoją działalność.
- Uważnie ustalaj warunki płatności zawarte w umowach z dostawcami, mając na uwadze nowe przepisy, które weszły w życie 1 stycznia 2020 r. Regulacje te wprowadziły zmiany warunków płatności w transakcjach handlowych, skracając terminy płatności. Zgodnie z nowymi przepisami, jeśli dłużnik jest podmiotem publicznym (z wyłączeniem podmiotów leczniczych), płatności za transakcję należy dokonać maksymalnie w ciągu 30 dni. Sytuacja jest odmienna w przypadku transakcji między dużymi przedsiębiorstwami jako dłużnikami a mikro, małymi i średnimi przedsiębiorcami jako wierzycielami. W takim przypadku termin płatności nie może przekraczać 60 dni od daty doręczenia dłużnikowi faktury (klauzula umowna przewidująca dłuższy termin zostanie uznana za nieważną). Strony mogą wydłużyć ten okres pod warunkiem, że ich ustalenie w tym zakresie nie jest sprzeczne ze społecznym i gospodarczym celem umowy i nie narusza zasad współzycia społecznego.
- Rozważ rozłożenie płatności na raty, do których powyższe zasady stosuje się odpowiednio.
- Z uwagi na uprawnienie wierzyciela do złożenia wniosku o upadłość, sprawdź, czy regulujesz swoje zobowiązania w terminie ich wymagalności lub spróbuj zawrzeć z wierzycielem porozumienie w sprawie zapłaty, utrzymania status quo lub wstrzymania wykonywania praw wierzyciela.

2. Chroń siebie i podejmuj stosowne kroki

- Pełniąc funkcję z zarządzie spółki, uważnie i stale analizuj przepływy pieniężne i bilanse. Jeśli uznasz, że zachodzą przesłanki wskazane w teście niewypłacalności, podejmij stosowne kroki i terminowo złoż wniosek o upadłość.
- Jeśli przygotowany przez zarząd bilans spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej wykazuje stratę przewyższającą sumę kapitału rezerwowego i zapasowego oraz połowę kapitału zakładowego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (lub 1/3 kapitału zakładowego spółki akcyjnej), zarząd ma obowiązek bez zbędnej zwłoki zwołać zgromadzenie wspólników lub walne zgromadzenie akcjonariuszy w celu przyjęcia uchwały dotyczącej dalszego istnienia spółki.
- Jeśli chodzi o uchwałę dotyczącą dalszego istnienia spółki, wspólnicy lub akcjonariusze winni wypracować mechanizm służący rozwiązaniu problemu niewypłacalności. Rekapitalizacja poprzez zwiększenie kapitału zakładowego, konwersja zadłużenia w kapitał lub pożyczka wewnętrzna może pomóc zniwelować ryzyko upadłości. Pamiętaj, że każdy rodzaj wkładu kapitałowego niesie ze sobą pewne konsekwencje podatkowe.
- Przedsiębiorcy nie mają jednak nieograniczonych możliwości niwelowania ewentualnych skutków rozprzestrzeniania się epidemii. Jeśli, ostatecznie, gospodarze i społeczne następstwa nakładanych ograniczeń spowodują takie problemy z przepływem gotówki, którym nie sposób zaradzić, członkowie zarządu powinni zwrócić się po fachową pomoc. Prowadzenie rzetelnej dokumentacji kluczowych decyzji pomoże członkom zarządu w zwolnieniu się z odpowiedzialności.

3. Unikaj negatywnych działań względem wierzycieli

- W celu zapewnienia wierzycielom ochrony przed negatywnymi działaniami przedsiębiorców, którzy nie są w stanie uregulować swoich zobowiązań, polskie prawo przewiduje mechanizm zwany skargą pauliańską.
- Zgodnie z polskim prawem, gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.
- Jeśli spółka napotka trudności finansowe, utrudnianie przez członków zarządu zaspokojenia niektórych wierzycieli poprzez preferencyjne traktowanie innych wierzycieli może zostać uznane za naruszenie prawa.

Ochrona polskich podmiotów w kontekście COVID-19

18 marca 2020 r. rząd polski ogłosił pakiet stymulujący gospodarkę, który ma wesprzeć przedsiębiorców i pracowników w obliczu kryzysu wywołanego przez COVID-19. Pakiet składa się z 5 filarów: ochrona pracowników, finansowanie przedsiębiorstw, wsparcie służby zdrowia, bezpieczeństwo funkcjonowania systemu finansowego i program inwestycji publicznych. Zaproponowane przez rząd środki obejmują, między innymi, częściowe pokrycie przez państwo wynagrodzeń pracowników, gwarancje kredytowe, finansowanie kosztów leasingu dla przedsiębiorstw transportowych, mikropożyczki do kwoty 5.000 zł gwarantowane przez państwowe instytucje finansowe oraz, potencjalnie, wydłużenie terminów płatności składek na ubezpieczenie społeczne. Wdrożenie tego programu wymagać będzie opracowania i wprowadzenia stosownych przepisów prawa. Więcej szczegółów w [naszym artykule](#).

Więcej aktualności

Niniejszy alert odzwierciedla nasze stanowisko według stanu na dzień 19 marca 2020 r. Na bieżąco i uważnie śledzimy sytuację i aktualizujemy tę informację. Mamy na celu dostarczenie Państwu najbardziej aktualnych informacji w zakresie praktycznych kroków, jakie należy podjąć, zważywszy, że sytuacja rozwija się bardzo dynamicznie, a wytyczne rządu i władz państwowych z całą pewnością będą się zmieniać. Stworzyliśmy dla przedsiębiorców specjalny [Coronavirus Hub](#) obejmujący prawne, regulacyjne i gospodarcze implikacje COVID-19.

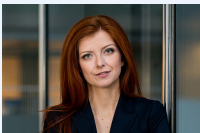
W razie potrzeby bardziej szczegółowego omówienia z nami kwestii, o których mowa w niniejszym tekście, zapraszamy do kontaktu z niżej wymienionymi członkami naszego zespołu.

Contacts

Michał Smolny

Of Counsel, Warszawa
T +48 22 395 5525
E michal.smolny@squirepb.com

Małgorzata Olech

Senior Associate, Warszawa
T +48 22 395 5505
E malgorzata.olech@squirepb.com

Karolina Łasowska

Associate, Warszawa
T +48 22 395 5557
E karolina.lasowska@squirepb.com

